Lietas Nr. A420200624
A42-00476-25/40
ECLI:LV:ADRJLTN:2025:0515.A420200624.5.S

Administratīvā rajona tiesa

Liepājas tiesu nams

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Liepājā 2025.gada 15.maijā

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Solvita Sērdiene,

piedaloties pieteicējas /Organizācija A/ valdes loceklim /Persona A/ un juridiskās palīdzības sniedzējam zvērinātam advokātam Ērikam Štālbergam,

atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Valsts darba inspekcijas – pārstāvei /Persona C/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /Organizācija A/ pieteikuma par Valsts darba inspekcijas direktora vietnieces /Datums B/ lēmuma „par akta Nr. /Numurs A/ par nelaimes gadījumu darbā apstrīdēšanu" atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Kurzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas (turpmāk – inspekcija) Liepājas sektors izmeklēja nelaimes gadījumu darbā, kas /Datums C/ notika ar pieteicējas /Organizācija A/ darbinieku /Persona D/ (turpmāk – cietušais) būvobjektā /Adrese A/ (turpmāk – objekts).

/Datums D/ inspekcija reģistrēja aktu Nr. /Numurs A/ par nelaimes gadījumu darbā (turpmāk – Akts), ar kuru konstatēja, ka nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

Nepiekrītot Aktam, pieteicēja to apstrīdēja.

Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, inspekcijas direktora vietniece /Datums E/ pieņēma lēmumu „par akta Nr. /Numurs A/ par nelaimes gadījumu darbā apstrīdēšanu" (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolēma Aktu atstāt negrozītu.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[1.1] Ir saprātīgi sagaidīt, ka pieteicējas amatpersona /Persona A/, plānojot savu un pieteicējas darbu, uzdevumus darbiniekiem dod savlaicīgi, tā nekavējot darba gaitu un nodrošinot darbiniekus ar darbu. Ja darbinieki saņem darba devēja rīkojumu veikt konkrētu darbu, ir tikai loģiski, ka darbinieki šim rīkojumam pakļausies.

[1.2] No /Persona E/ paskaidrojumiem nav secināms, ka cietušais un /Persona E/ tika informēti par to, ka demontāžas darbus nedrīkst uzsākt. /Persona A/ atradās objektā brīdī, kad tika sākti demontāžas darbi – zāģēti armatūras stieņi –, un bija informēts par uzsāktajiem demontāžas darbiem. Tādējādi, konstatējot, ka demontāžas darbi tiek veikti, izmantojot nedrošas darba metodes vai pretēji sniegtajiem norādījumiem, un turklāt, iespējams, neatbilstoši pieteicējas kompetencei, viņam darbus bija iespēja apturēt.

[1.3] Darbinieku atbildība par darba aizsardzības pasākumu ievērošanu ir pakārtota darba devēja atbildībai.

[1.4] Pieteicējas darba aizsardzības dokumentos nav ietverta informācija, kādā veidā veicama seifa demontāža, turklāt, ņemot vērā minētās konstrukcijas svaru.

[1.5] Pieteicējas palīgstrādnieku amata pienākums ir veikt demontāžas darbus, kā arī instrukcijās ir ietverta informācija par smaguma pārvietošanas darbiem un demontāžas darbiem iekštelpās. Ne pieteicējas darba aizsardzības dokumentos, ne arī citos norādījumos darbiniekiem nav ietverta skaidri saprotama informācija par drošām darba metodēm un paņēmieniem, kā un kādā secībā veicama tāda veida konstrukcijas demontāža, kādu nelaimes gadījuma brīdī veica /Persona E/ un cietušais.

[1.6] Kaut arī atrašanās darba vietā un darba veikšana alkohola ietekmē nav atbalstāma, konkrētajos apstākļos nav pamata apgalvojumam, ka cietušā nāve ir tiešā cēloņsakarībā ar to, ka viņam asinīs ir konstatēta alkohola koncentrācija 0,43 ‰, un, secīgi, nav tiesiska pamata piemērot Ministru kabineta /Datums F/ noteikumu Nr. 950 „Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 950) 35.1. apakšpunktu.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu. Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Darba plāns drošai seifa ailes un durvju demontāžai bija pirmajā stadijā – tika uzsākta darba projekta sastādīšana, iesaistot nodarbinātos, pārrunājot iespējamo darba plānu.

[2.2] Ņemot vērā, ka nebija apspriests un izplānots galīgais demontāžas darba plāns, /Persona A/ neapstiprināja un nedeva rīkojumu uzsākt demontāžas darbus. Netika arī apspriests tas, vai konkrētais darbs vispār ir pieteicējas kompetencē; vai tas būtu nododams citam uzņēmumam.

[2.3] No /Persona E/ un /Persona A/ sniegtās informācijas nevar viennozīmīgi secināt, vai tika dots rīkojums uzsākt seifa durvju demontāžu. Inspekcija nav ņēmusi vērā to, ka /Persona E/ sasniegtā informācija paskaidrojumos ir atšķirīga. /Persona A/ paskaidrojumos sniegtā informācija ir nemainīga, tādēļ šaubas jāvērtē par labu /Persona A/.

[2.4] Cietušais bija informēts par to, ka darba vietā ir aizliegts atrasties alkohola vai narkotisko, psihotropo vielu ietekmē. Cietušais apzināti pārkāpa darba aizsardzības instrukcijā norādīto. Nav būtiski, vai cietušais bija alkohola ietekmē vai reibumā, nozīme ir tikai tam, ka cietušais bija lietojis alkoholu.

[2.5] Inspekcija neveica Noteikumu Nr. 950 30. un 62. punktā noteiktās papildus pierādīšanas darbības, lai pieņemtu likumīgu lēmumu par nelaimes gadījumu. Turklāt Lēmums pieņemts, pārkāpjot arī Administratīvā procesa likuma 6., 7., 11. un 14. pantā noteiktos administratīvā procesa principus.

[3] Inspekcija tiesai sniegtajā rakstveida paskaidrojumā pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā ietvertajiem argumentiem, papildus paskaidrojot, ka administratīvajā lietā nav strīda par to, ka cietušajam asinīs tika konstatēts 0,43 ‰ etilspirta. Tomēr šis apstāklis vērtējams kopsakarā ar to, vai tas varēja izraisīt nelaimes gadījumu darbā. Izvērtējot administratīvajā lietā esošos pierādījumus, nav pamata apgalvojumam, ka alkohola koncentrācija 0,43 ‰ cietušā asinīs varēja būt cēlonis notikušajam nelaimes gadījumam darbā.

[4] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, bet inspekcijas pārstāve pieteikumu neatzina.

Trešā persona /Persona F/ tiesas sēdē nepiedalījās, informējot pirms tiesas sēdes tiesu rakstveidā, ka turpmāk nevēlas piedalīties tiesas sēdē.

[5] Tiesas sēdē liecības sniedza lieciniece /Persona G/.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir izšķirams jautājums par to, vai nelaimes gadījums, kas /Datums C/ notika ar cietušo objektā, ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

[7] Saskaņā ar Darba aizsardzības likuma 13. panta pirmo daļu darba devējs nodrošina nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanu un veic to uzskaiti. Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtību nosaka Ministru kabinets.

Nelaimes gadījumus, kas notikuši ar nodarbināto vai jebkuru citu personu, kura faktiskos apstākļos uzskatāma par nodarbināto, izmeklē un uzskaita atbilstoši Noteikumiem Nr. 950.

Saskaņā ar Noteikumu Nr. 950 1. punktu nelaimes gadījumu darbā (turpmāk – nelaimes gadījumi) izmeklēšanas mērķis ir noteikt nelaimes gadījumu cēloņus un novērtēt tos, lai uzlabotu nodarbināto drošību un veselības aizsardzību darbā, veicinātu nelaimes gadījumā cietušajai personai paredzētās apdrošināšanas atlīdzības saņemšanu, kā arī nodrošināt nelaimes gadījumu uzskaiti atbilstoši starptautiskajām prasībām.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 950 5.2. apakšpunktam izmeklē citstarp nelaimes gadījumu, kurā iestājusies cietušā nāve darba vietā vai cietušais miris darba vides faktoru iedarbības dēļ.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 950 25.4. apakšpunktam nelaimes gadījumu, ja iestājusies cietušā nāve, izmeklē inspekcija.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 950 31. un 34. punktam pēc izmeklēšanas beigām, pamatojoties uz izmeklēšanā iegūtajiem materiāliem, sastāda aktu, kurā norāda, vai nelaimes gadījums ir vai nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

Atbilstoši Noteikumu Nr. 950 33.2. un 33.3. apakšpunktam akta 6. punktā apraksta nelaimes gadījuma apstākļus, izklāstot, kā noticis nelaimes gadījums, raksturojot darba vietu un lietoto aprīkojumu vai iekārtas, kā arī norāda nelaimes gadījuma cēloņus un traumējošo faktoru (ar vārdiem) atbilstoši šo noteikumu 5. pielikumam; ja nepieciešams, 7. punktā norāda būtisku papildinformāciju, tostarp par uzņēmuma darba aizsardzības sistēmas organizēšanu vai par izmeklēšanā atklātu darba aizsardzības prasību pārkāpumu, kas bijis tiešs cēlonis nelaimes gadījumam, norādot par šādu pārkāpumu atbildīgās personas.

[8] Inspekcija, izmeklējot nelaimes gadījumu, atzina, ka nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts. Akta 6.2. apakšpunktā atzīts, ka traumējošais faktors ir: krītoša priekšmeta iedarbība. Akta 6.3. apakšpunktā norādīts, ka nelaimes gadījuma cēlonis ir: nav izstrādātas drošas darba metodes. Akta 7. punktā papildus norādīts, ka atbildīgais par nelaimes gadījumu ir darba devējs – pieteicēja, kas seifa durvju demontāžas darbam nav izstrādājusi drošas darba metodes, tādējādi pieteicēja ir pārkāpusi Ministru kabineta 2003.gada 25.februāra noteikumu Nr. 92 „Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus” 72.1. punktu, kas nosaka, ka: „Demontējot vai nojaucot būvi vai konstrukciju, nodrošina nepieciešamos drošības pasākumus un izmanto piemērotus darba paņēmienus.”

Kā atzinis Senāts, akts par nelaimes gadījumu darbā ir uzskatāms par konstatējošu administratīvo aktu, kura galvenais mērķis ir konstatēt, vai nelaimes gadījums ir vai nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts. Par akta rezolutīvo daļu ir uzskatāms atzinums par to, vai nelaimes gadījums ir vai nav darba vides faktoru iedarbības rezultāts. Savukārt tādas akta sastāvdaļas kā 6. punktā paredzētās ziņas par nelaimes gadījuma cēloņiem un 7. punktā paredzētās ziņas par darba aizsardzības prasību pārkāpumu, kas bijis tiešs cēlonis nelaimes gadījumam, norādot par šādu pārkāpumu atbildīgās personas, ir vērtējamas kā daļa no akta pamatojuma (*skat. Senāta 2017.gada*

28.decembra sprieduma lietā Nr. A420412412, SKA-161/2017 (ECLI:LV:AT:2017:1228.A420412412.2.S) 8. punktu).

[9] Lietā nav strīda par to, ka cietušais bija pieteicējas darbinieks – starp pieteicēju un cietušo /Datums I/ noslēgts darba līgums – cietušais pieņemts darbā par palīgstrādnieku (profesijas klasifikatora kods 932909) ar /Datums J/ uz nenoteiktu laiku, ar pārbaudes termiņu līdz /Datums K/ (*lietas 64.–65.lapa*).

Lietā nav strīda arī par to, ka cietušais /Datums C/ cieta nelaimes gadījumā savā darba vietā, objektā veicot darbus ar seifa durvīm ar aili.

Lietā tāpat nav strīda par Akta 7.2.–7.12. apakšpunktā norādītajiem apstākļiem. Atbilstoši lietas materiāliem un pieteicējas sniegtajiem paskaidrojumiem lietā seifa durvis ar rāmi bija nepieciešams pārvietot uz citu vietu, pirms tam to izņemot (izmontējot, demontējot) no sienas. Objektā minētos darbus veica divi pieteicējas darbinieki – cietušais un /Persona E/.

Lietā ir strīds par to, vai nelaimes gadījums iestājās darba vides faktoru iedarbības rezultātā, jo pieteicēja, atzīstot, ka darba plāns drošai seifa ailes un durvju demontāžai pieteicējai nebija izstrādāts, vienlaikus norāda, ka darbiniekim, tostarp cietušajam, darba devējs nebija devis rīkojumu uzsākt attiecīgos darbus. Turklāt cietušais bija informēts, ka darba vietā ir aizliegts atrasties alkohola vai narkotisko, psihotropo vielu ietekmē.

[10] Iepazinusies ar lietas materiāliem, noklausījusies procesa dalībnieku sniegtos paskaidrojumus, uzklausījusi liecinieces liecības un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus kopsakarā, tiesa secina, ka pieteikuma apmierināšanai nav pamata turpmāk norādīto apsvērumu dēļ.

[11] Darba aizsardzības likuma 1. panta 6. punkts noteic, ka darba vide ir darba vieta ar tās fizikālajiem, ķīmiskajiem, psiholoģiskajiem, bioloģiskajiem, fizioloģiskajiem un citiem faktoriem, kuriem nodarbinātais pakļauts, veicot savu darbu. Savukārt darba vieta saskaņā ar minētā panta 9. punktu ir vieta, kurā nodarbinātais veic savu darbu, kā arī uzņēmuma ietvaros jebkura cita vieta, kura nodarbinātajam ir pieejama darba gaitā vai kur nodarbinātais strādā ar darba devēja atļauju vai rīkojumu.

Tātad darba vide ir jēdziens, kas specifiskā aspektā raksturo darba vietu, proti, vietu, kurā nodarbinātais veic darbu, kā arī jebkuru citu nodarbinātajam sakarā ar darba veikšanu pieejamu vietu. Darba vides jēdziens raksturo darba vietu kā visu to ietekmējošo faktoru kopumu. Darba vides jēdziens tiesību normās ir noteikts ar mērķi aptveroši raksturot visus faktorus, kuram nodarbinātais pakļauts darba gaitā un kuru ietekme (potenciālie to radītie riski) uz nodarbināto jāizvērtē, lai garantētu nodarbinātajiem drošu darba vidi.

Noteikumu Nr. 950 35. punktā ietverts apstākļu uzskaitījums, kādiem pastāvot nelaimes gadījums nav uzskatāms par darba vides faktoru iedarbības rezultātu. Viens no šādiem apstākļiem ir: nelaimes gadījums, pēc kura ir iestājies darbspēju zaudējums vai nāve, ir tiešā cēloņsakarībā ar to, ka cietušais lietojis alkoholiskās, narkotiskās, toksiskās, psihotropās vai citas kaitīgas vielas vai to produktus, un nelaimes gadījumu nav izraisījusi minēto vielu izmantošana darbā vai attiecīgo vielu neatbilstoša glabāšana vai pārvietošana.

Tādēļ, ja nelaimes gadījums ir tiešā cēloņsakarībā ar to, ka cietušais lietojis alkoholiskās vielas, tad nelaimes gadījums nav uzskatāms par tādu, kas noticis darba vides faktoru iedarbības rezultātā.

[12] Vērtējot pieteicējas norādīto par to, ka darbinieki konkrētos darbus veica, nesaņemot darba devēja rīkojumu uzsākt darbus, tiesa konstatē un secina turpmāko.

Pieteicējas darbinieks /Persona E/, kas darbus ar seifa durvīm ar aili veica kopā ar cietušo, /Datums C/ Valsts policijai liecināja, ka objektā bija arī uzņēmuma īpašnieks /Persona A/. Uzdevumu pārvietot seifa durvju aili ar seifa durvīm no vienas telpas uz citu, lai atbrīvotu telpu, /Persona E/ un cietušajam uzdeva /Persona A/ nedaudz pēc plkst. 11.00, jo /Persona E/ tikai ap to laiku ieradās objektā (*skat. /Datums L/ sniegto liecību Valsts policijai lietas 84. un 86.lapā).* Papildu nopratināšanā /Datums M/ /Persona E/ precizēja, ka par to, ka būs jāpārvieto seifa durvis ar rāmi /Persona E/ zinājis jau no rīta plkst. 9.00, jo uzņēmuma īpašnieks /Persona A/ viņu par to informējis telefoniski. Kad /Persona E/ ieradās objektā, /Persona A/ tur vēl nebija, bet ieradās aptuveni pēc 10 minūtēm, kad

darbi ar seifa durvīm ar aili vēl nebija uzsākti un netika veikti; darbi tika uzsākti /Persona A/ klātbūtnē. Uz vietas ar /Persona A/ arī izrunājuši, ka durvis jādabū uz rohla un tad tās varēs pārbīdīt, kā arī to, ka, lai durvis būtu stabilākas, tās jāatver 90 grādu atvērumā; nekāda secība un shēma pirms darba veikšanas netika izrunāta, viss tika runāts darba gaitā. Durvis tika atslogotas no sienas brīdī, kad /Persona A/ bija klāt (*skat. /Datums N/ sniegto liecību Valsts policijai lietas 91.lapā*). Sniedzot liecības un paskaidrojumus, /Persona E/ vēl norādīja, ka /Persona A/ ik pa laikam zvanīja telefons un viņš gāja sarunāties blakus telpā, tā kā bija liels troksnis, zāģējot armatūru, lai seifa durvis ar rāmi, kas bija piestiprinātas ar metāla stieni, atslogotu no sienas (*skat. /Datums N/ sniegto liecību Valsts policijai lietas 91.lapā un /Datums O/ paskaidrojumu inspekcijai lietas 92.–93.lapā*).

Izvērtējot /Persona E/ sniegtos paskaidrojumus un liecības kopsakarā, tiesa secina, ka tie cits citu papildina un precizē, un no tiem viennozīmīgi saprotams, ka darba uzdevumu veikt darbus ar seifa durvīm ar aili pārvietošanai uz citu telpu cietušajam un /Persona E/ deva /Persona A/, kas arī gan redzēja, gan dzirdēja (troksnis, zāģējot armatūru), ka darbi ir uzsākti un tiek veikti.

Tas, ka darbi tika veikti saskaņā ar darba devēja rīkojumu apstiprinās arī ar paša /Persona A/ /Datums C/ inspekcijai sniegtajiem paskaidrojumiem: „Devu rīkojumu demontēt durvis no rīta 10:00. (..). Devu rīkojumu noskrūvēt uzgriežņus no kārbas. (..). Par durvju demontāžu plāni vai aprēķini netika veikti. Durvis novērtējām vizuāli paši un veicām demontāžu.” (*skat. /Datums L/ paskaidrojumu inspekcijai lietas 79.–80.lapā*). Tādēļ tiesa kritiski vērtē pieteicējas norādīto, ka attiecīgos darbus cietušais un /Persona E/ veica, nesaņemot rīkojumu no darba devēja.

Tiesa kritiski vērtē arī /Persona A/ /Datums P/ paskaidrojumā Valsts policijai un /Datums Q/ paskaidrojumā inspekcijai norādīto, no kā izriet, ka, ierodoties objektā un konstatējot, ka darbi ir uzsākti, /Persona A/ nekavējoties deva rīkojumu darbus pārtraukt (*skat. /Datums Q/ paskaidrojumu inspekcijai lietas 94.–95.lapā, /Datums R/ paskaidrojumu inspekcijai lietas 102.–103.lapā un /Datums P/ paskaidrojumu Valsts policijai lietas 88.–89.lapā*), jo minētais ir pretrunā ar /Persona E/ sniegtajiem paskaidrojumiem un liecībām lietā, kam, ņemot vērā, ka nav konstatējama /Persona E/ ieinteresētība lietā, tiesa piešķir lielāku ticamību.

Nav pretrunu /Persona A/ un /Persona E/ paskaidrojumos un liecībās jautājumā par to, ka /Persona A/, konstatējot tūlītēju konstrukcijas gāšanās iespēju, lika pārtraukt darbu. Taču, ņemot vērā, ka darbinieki, tostarp cietušais, darbus ar seifa durvīm ar aili objektā veica, arī /Persona A/ atrodoties objektā un zinot par šo darbu veikšanu, tiesa piekrīt inspekcijai, ka, konstatējot, ka darbi tiek veikti, izmantojot nedrošas darba metodes vai pretēji sniegtajiem norādījumiem, turklāt, iespējams, neatbilstoši pieteicēja kompetencei, /Persona A/ bija iespēja darbus apturēt. Konkrētajā gadījumā atzīstams, ka norādījums pārtraukt darbus nebija dots savlaicīgi. Turklāt, pat ja /Persona A/ mirkli pirms negadījuma lika pārtraukt darbus, tiesa ņem vērā viņa paša /Datums P/ paskaidrojumā norādīto, ka cietušais tajā brīdī atradās tupus pozīcijā un ar muguru pret /Persona A/ (*skat. /Datums P/ paskaidrojumu Valsts policijai lietas 88.–89.lapā*). Līdz ar to nevar uzskatīt, ka informācija par nepieciešamību pārtraukt darbus cietušajam tika sniegta pienācīgi.

Lietā nav izšķirošas nozīmes tam, ka cietušais darbus ar seifu, atskrūvējot skrūves, iespējams, uzsāka vēl pirms otra darbinieka /Persona E/ ierašanās objektā, jo atbilstoši lietas materiāliem pārējo darbību veikšana ar seifa durvīm ar aili objektā norisinājās pēc /Persona E/ ierašanās objektā, kad tajā bija arī /Persona A/, kurš varēja nekavējoties dot darbiniekiem rīkojumu darbus pārtraukt.

[13] Tiesa atzīst, ka ar pieteikumā norādīto, ka pieteicējai nebija apspriests un izplānots galīgais demontāžas darbu plāns, pieteicēja faktiski piekrīt inspekcijas secinātajam, ka tādu darbu veikšanai ar seifa durvīm ar aili, kādus objektā veica nodarbinātie (atslogošana no sienas/demontēšana, lai tās pārvietotu), tostarp cietušais, kuru rezultātā notika nelaimes gadījums, pieteicējai nebija izstrādātas drošas darba metodes.

Par to, ka pieteicējai nebija izstrādātas drošas darba metodes, tiesa ir pārliecinājusies arī, iepazīstoties ar lietā esošajiem pieteicējas darba aizsardzības dokumentiem, kā arī izvērtējot pieteicējas darbinieka /Persona E/ un /Persona A/ sniegto informāciju lietā. Proti, /Persona E/ /Datums N/ sniegtajā liecībā Valsts policijai minēto, ka nekāda secība un shēma pirms darbu veikšanas netika izrunāta, viss tika runāts darba gaitā; uz vietas, kad uzņēmuma īpašnieks /Persona A/ bija klāt, izrunājuši, ka durvis jādabū uz rohlu un tad tās varēs pārbīdīt, kā arī to, ka, lai tās būtu stabilākas, tās jāatver 90 grādu atvērumā (*/Datums N/ sniegtā liecība Valsts policijai lietas 91.lapā*).

/Persona A/ inspekcijai /Datums S/ iesniegtajā paskaidrojumā norādījis, ka no rīta, satiekot cietušo ap plkst. 10.00, tika izrunāts, kā un kādā veidā seifa durvis būtu iespējams demontēt, izrunāta secība, kā to varētu darīt, mutiski izrunāta shēma, ko nepieciešams veikt, lai seifa durvis tiktu demontētas un pārbīdītas ārā no koridora. Shēmas secība bija – atvērt seifa durvis vaļā 90 grādu leņķī attiecībā pret vērtnes rāmi –, pēc kā cietušais saprata darba secību (*/Datums S/ inspekcijai iesniegtais paskaidrojums lietas 88.–89.lapā*).

Tiesas vērtējumā tas, ka cietušajam un /Persona E/ tika pateikts, ar ko jāpārvieto seifa durvis ar rāmi un kādā leņķī jāatver durvis, pats par sevi neliecina par drošām darba metodēm, jo darbiniekiem netika sniegta detalizēta informācija, kā konkrētos darbus veikt, piemēram, kad un kādā veidā nostiprināma vērtne, kad un kā pareizi veicama durvju atvēršana, kādā veidā, ar kādiem paņēmieniem to pārvietot, kur atrasties darbiniekiem un par citiem nosacījumiem, kas jāievēro, ko, apzinot konkrētu darbu veikšanas specifiku, ir kompetents noteikt kvalificēts darba aizsardzības speciālists.

Par atbilstošu darba aizsardzības dokumentu neesību tādu darbu veikšanai, kādi tika veikti, tiesas sēdē liecināja arī /Organizācija B/, ar kuru pieteicējai ir noslēgts līgums darba aizsardzības sistēmas jautājumos, amatpersona /Persona G/, apliecinot citstarp, ka viņai nebija zināms, ka šādi darbi tiks veikti, līdz ar to darba aizsardzības dokumenti tādu darbu veikšanai, kādi tika veikti, pieteicējai nav izstrādāti; arī esošie darba aizsardzības dokumenti neatteicas uz darbiem ar tik smagiem priekšmetiem, kādas bija seifa durvis ar aili (*klaus. tiesas sēdes audioierakstu intervālā no 00:23:49 līdz 00:36:12*).

Tādējādi tiesai ir pamats atzīt, ka ne pieteicējas darba aizsardzības dokumentos, ne arī citos, piemēram, mutvārdos sniegtos norādījumos darbiniekiem nebija ietverta skaidra, saprotama un atbilstīga informācija par drošām darba metodēm un paņēmieniem konkrēto darbu veikšanai.

Ņemot vērā minēto, inspekcija Aktā pamatoti atzinusi, ka nelaimes gadījuma cēlonis bija tas, ka pieteicējai nav izstrādātas drošas darba metodes.

[14] Atbilstoši lietas materiāliem Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra eksperta /Datums T/ atzinumā Nr. /Numurs B/ (turpmāk – eksperta atzinums) laboratoriskās izpētes rezultātā cietušā asinīs konstatēts 0,43 ‰ etilspirta (*lietas 96.–99.lapa*).

Pieteicēja uzskata, ka cietušā atrašanās darba vietā alkohola ietekmē vērtējama kā apzināta darba aizsardzības prasību pārkāpšana.

Kā secināms no Noteikumu Nr. 950 35. punkta regulējuma, ja nelaimes gadījums ir tiešā cēloņsakarībā ar to, ka cietušais lietojis alkoholiskās vielas vai to produktus, nelaimes gadījums nav uzskatāms par darba vides faktoru iedarbības rezultātu.

Ņemot vērā eksperta atzinumā konstatēto un, ja nav citi pierādījumi, kas dotu iemeslu to apšaubīt, ir pamats uzskatīt, ka cietušais bija lietojis alkoholiskās vielas.

Taču, lai šo apstākli atzītu par tādu, kas izslēdz darba devēja atbildību, tiesai jāpārbauda, vai nelaimes gadījums bija tiešā cēloņsakarībā ar šo apstākli.

Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtību nosaka Ministru kabineta 2008.gada 2.jūnija noteikumi Nr. 394 „Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtība” (turpmāk – Noteikumi Nr. 394).

Noteikumu Nr. 394 IV nodaļas „Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes konstatēšana, sniedzot medicīnisko palīdzību pacientam traumas gadījumā” 37. punkts noteic, ka, ja fiziska persona cietusi citstarp nelaimes gadījumā darbā un nogādāta jebkurā ārstniecības iestādē medicīniskās palīdzības saņemšanai, ārsts, kurš sniedz medicīnisko palīdzību, ambulatorā vai stacionārā pacienta medicīniskajā kartē (medicīniskajā dokumentācijā) norāda, vai personai ir vai nav alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu lietošanas klīniskās pazīmes, kā arī norāda datus par bioloģiskās vides paraugu ņemšanu konkrētas vielas noteikšanai.

Tātad likumdevējs ir paredzējis, ka, pārbaudot alkohola ietekmi, nozīme ir ne tikai konstatētajam etilspirta daudzumam cietušā asinīs, bet arī tam, vai cietušajam ir vai nav alkohola lietošanas klīniskās pazīmes.

Par cietušā stāvokli /Persona A/ /Datums V/ paskaidrojumā inspekcijai norādījis, ka nelaimes gadījuma dienā, pirms notika nelaime, nekas neliecināja, ka cietušais būtu alkohola reibumā; sarunas laikā ar cietušo /Persona A/ alkohola vai specifisku smaku nemanīja; arī vizuāli nekas neliecināja, ka cietušais būtu alkohola reibumā (*skat. /Datums V/ paskaidrojumu inspekcijai lietas 100.lapā*). /Persona E/ /Datums L/ paskaidrojumā inspekcijai norādījis: „(..). Par veselību šodien /Persona D/ nesūdzējās. /Persona D/ strādā pie mums ap pusgadu, uzvedās adekvāti, alkoholu nelietoja (..).” (*skat. /Datums L/ paskaidrojumā inspekcijai lietas 82.lapā*). Tātad /Persona A/ un /Persona E/ sniegtie paskaidrojumi lietā liecina par to, ka nebija nekādas redzamas pazīmes, kas liecinātu par cietušā izmainītu uzvedību, par ko varētu liecināt alkohola ietekme.

Reibuma stāvoklis ir tāds stāvoklis, kad personas ārējais izskats un uzvedība liecina par izmaiņām, salīdzinot ar viņa ierasto stāvokli darba vietā, viņš nepilnīgi orientējas apkārtējā vidē, ir palēnināta reakcija, neadekvāta uzvedība un komunikācija, grīļīga gaita, uzbudinājums u. tml.

Konkrētajā gadījumā lietā nav pierādījumi, kas liecinātu par tādu cietušā uzvedību, pēc kuras varētu izdarīt secinājumus par alkohola ietekmi vai alkohola reibumu uz to.

Lai gan Noteikumu Nr. 394 28. punkts iekļauts šo noteikumu III nodaļā „Medicīniskās pārbaudes kārtība”, tādēļ uz izskatāmo gadījumu tieši neattiecas, tiesa, vērtējot konkrēto gadījumu, arī neatstāj bez ievērības likumdevēja izšķiršanos, ka uzskatāms, ka persona atrodas alkohola ietekmē, ja alkohola koncentrācija pārbaudāmās personas asinīs pārsniedz 0,5 ‰ (ieskaitot) vai tam atbilstošu koncentrāciju citā bioloģiskā vidē (ja vien persona nepārstāv civilās aviācijas personālu). Tādēļ tiesai ir pamats uzskatīt, ka arī izskatāmajā gadījumā ir nozīme ne vien apstāklim, kas liecina par to, ka cietušais, iespējams, bija lietojis alkoholiskās vielas, par ko liecina eksperta atzinumā konstatētais etilspirts cietušā asinīs 0,43 ‰, bet arī citiem apstākļiem.

Ņemot vērā visu šajā sprieduma punktā konstatēto un secināto kopsakarā ar apstākli, ka lietā ir atzīstams par pierādītu tas, ka cietušajam bija dotas norādes par konkrētā darba veikšanu, taču konkrētā darba veikšanai pieteicējai nebija izstrādātas drošas darba metodes, tiesa atzīst, ka nav pamata uzskatīt, ka konkrētajā gadījumā nelaimes gadījums ir tiešā cēloņsakarībā ar apstākli, ka cietušajam asinīs tika konstatētas 0,43 ‰ etilspirta.

[15] Citiem argumentiem un apsvērumiem lietā nav izšķirošas nozīmes, tāpēc tiesa spriedumā tos detalizēti neatrunā.

[16] Ievērojot visu spriedumā minēto, tiesa secina, ka inspekcija Aktā pamatoti atzinusi, ka konkrētajā gadījumā nelaimes gadījums ir darba vides faktoru iedarbības rezultāts.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.–251. un 289.–291. pantu, tiesa

nosprieda

noraidīt pilnībā /Organizācija A/ pieteikumu par Valsts darba inspekcijas direktora vietnieces /Datums B/ lēmuma „par akta Nr. /Numurs A/ par nelaimes gadījumu darbā apstrīdēšanu” atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Liepāja tiesu namā.

Tiesnese S. Sērdiene